

Lublin, 24 sierpnia 2010 r.

RIO – II – 601/24/2010

Pan Alfred Sobótka
Wójt Gminy Turobin
ul. Rynek 4
23 - 465 Turobin

Szanowny Panie Wójcie,

W dniach od 9 kwietnia do 28 maja 2010 r. inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie – Adam Granowski, Anna Smalec, Arkadiusz Kołacz i Marian Stachyra – przeprowadzili kompleksową kontrolę gospodarki finansowej gminy Turobin. Protokół kontroli podpisano 24 czerwca 2010 r.

Ustalenia kontroli wskazują, że przy realizacji zadań jednostki wystąpiły nieprawidłowości i uchybienia będące następstwem nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa bądź błędnej ich interpretacji. Spośród nich należy zwrócić uwagę na: nieewidencjonowanie w księgach rachunkowych odsetek od lokat terminowych, co skutkowało niewykazaniem w ewidencji i sprawozdawczości środków pieniężnych w kwocie 132.995,54 zł, bezpodstawne dokonanie zwiększenia wartości gruntów oraz nieprawidłowości w zakresie sprawozdawczości, w tym nieprawidłowe sporządzenie sprawozdania Rb – PDP za 2009 r.

W zakresie realizacji dochodów z tytułu podatków należy zwrócić uwagę na niezachowanie powszechności opodatkowania, niesprawdzanie deklaracji podatkowych, nieprawidłowe opodatkowanie gruntów, stanowiących współwłasność, prowadzenie ewidencji księgowej podatków z naruszeniem obowiązujących przepisów oraz dopuszczenie do przedawnienia zobowiązań podatkowych w kwocie 1.542,52 zł.

Kontrola zamówień publicznych wykazała udzielenie w 2009 r. zamówienia na wykonanie muszli sportowo - koncertowej wykonawcy, którego oferta powinna być

odrzucona. Stwierdzono także istotne nieprawidłowości dotyczące opisu przedmiotu zamówienia w ramach tego postępowania.

W toku kontroli stwierdzono przekroczenie przez wójta gminy zakresu upoważnienia do zaciągania zobowiązań obciążających budżet gminy o kwotę 114.090,54 zł w wyniku zawarcia umowy na budowę drogi w Czernięcinie.

Część ujawnionych nieprawidłowości została wyeliminowana w toku kontroli, po udzieleniu przez kontrolujących instruktażu; w tym zakresie nie formułowano wniosków pokontrolnych.

Poniżej podaję stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia oraz wnioski, co do sposobu ich wyeliminowania, stosownie do przepisów art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 z późn. zm.).

W załączniku do wystąpienia pokontrolnego wskazuję osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości.

1. W zakresie rachunkowości i sprawozdawczości:

1.1. Niekompletne opracowanie dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, przez:

- *nieujęcie w wykazie ksiąg rachunkowych Urzędu Gminy zestawienia sald kont ksiąg pomocniczych oraz niesporządzenie wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych,*
- *nieujęcie w wykazie kont księgi głównej Urzędu Gminy konta pozabilansowego 991 „Rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków podlegających przypisaniu na kontach podatników”,*
- *nieokreślenie zasad prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej Urzędu Gminy (nie określono dla ewidencji analitycznej środków trwałych, pozostałych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, środków trwałych w budowie, rozrachunków Urzędu z budżetami, rozrachunków Urzędu z pracownikami z tytułu wynagrodzeń, pozostałych rozrachunków Urzędu z pracownikami, pozostałych rozrachunków Urzędu),*
- *niewskazanie aktualnej wersji stosowanego oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji,*
- *nieprawidłowe określenie zasad funkcjonowania konta 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego”,*
- *nieopisanie działania opcji, służącej do obliczania skutków obniżenia górnych stawek*

w podatku rolnym i od nieruchomości od osób fizycznych, stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdania Rb-PDP.

Uzupełnić dokumentację opisującą przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, przez:

- sporządzenie kompletnego wykazu ksiąg rachunkowych, a przy ich prowadzeniu przy użyciu komputera – wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych, z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych,
- ujęcie – w wykazie kont księgi głównej Urzędu Gminy – konta pozabilansowego 991 „Rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków podlegających przypisaniu na kontach podatników”, stosownie do przepisów § 10 pkt 2 i § 12 pkt 1 lit. b rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 czerwca 2006 r. w sprawie zasad rachunkowości i planu kont w zakresie ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 112, poz. 761), obowiązującego do czasu wejścia w życie rozporządzenia Ministra Finansów wydanego na podstawie przepisów art. 40 ust. 4 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zgodnie z przepisami art. 119 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241),
- określenie zasad prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej,
- wskazanie wersji programów komputerowych wykorzystywanych do prowadzenia ewidencji księgowej i datę rozpoczęcia ich eksploatacji,
- wskazanie w zakładowym planie kont, że na stronie Ma konta 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego” ujmuje się zaangażowanie wydatków, czyli wartość umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym, stosownie do zasad wynikających z załącznika Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz. U. Nr 142, poz. 1020 z późn. zm.), zwanego w dalszej części tego wystąpienia rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r., w związku z przepisami § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861), zwanego

w dalszej części tego wystąpienia „rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.”,

- opisanie działania opcji służącej do obliczania skutków obniżenia górnych stawek w podatku rolnym i od nieruchomości od osób fizycznych, stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdania Rb-PDP „Roczne sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych gminy”,

stosownie do przepisów art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.).

Ustalenie i bieżąca aktualizacja dokumentacji opisującej przyjęte przez jednostkę zasady rachunkowości należy do obowiązków kierownika jednostki, w myśl przepisów art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości – str. 3, 4, 27, 28 protokołu.

1.2. Nieprowadzenie kont pozabilansowych, służących do rozrachunków z inkasentami w zakresie pobieranych przez nich wpłat, z tytułu podatków podlegających przypisaniu na kontach podatników.

Założyć i prowadzić konta pozabilansowe, służące do rozrachunków z inkasentami w zakresie pobieranych przez nich wpłat, z tytułu podatków podlegających przypisaniu na kontach podatników, w tym:

- konto syntetyczne 991 „Rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków, podlegających przypisaniu na kontach podatników”,
- konta analityczne według rodzajów podatków,
- konta szczegółowe poszczególnych inkasentów,

stosownie do przepisów § 10 pkt 2 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 czerwca 2006 r. w sprawie zasad rachunkowości i planu kont w zakresie ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego, obowiązującego do czasu wydania przez Ministra Finansów rozporządzenia na podstawie przepisów art. 40 ust. 4 pkt 1 lit. „b” ustawy o finansach publicznych, zgodnie z przepisami art. 119 ust. 1 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych – str. 4 protokołu.

1.3. Przeksięgowanie salda konta 961 „Niedobór lub nadwyżka budżetu” oraz 962 „Wynik na operacjach niekasowych” za rok 2008 na konto 960 „Skumulowana nadwyżka lub niedobór na zasobach budżetu” oraz salda konta 860 „Straty i zyski nadzwyczajne oraz wynik finansowy” za rok 2008 na konto 800 „Fundusz jednostki” w nieprawidłowym terminie.

Ustalone na koniec roku obrotowego 2010 r. saldo kont 961 „Niedobór lub

nadwyżka budżetu” i 962 „Wynik na operacjach niekasowych” przenieść w roku następnym, pod datą zatwierdzenia sprawozdania z wykonania budżetu, na konto 960 „Skumulowane wyniki budżetu, zaś saldo konta 860 „Straty i zyski nadzwyczajne oraz wynik finansowy” przenieść w roku następnym, pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego, na konto 800 „Fundusz jednostki”, zgodnie z zasadami funkcjonowania tych kont określonymi w załącznikach Nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 5 protokołu.

1.4. Przeksięgowanie na koniec 2009 r. salda konta 750 „Przychody i koszty finansowe” na konto 860 „Straty i zyski nadzwyczajne oraz wynik finansowy” tzw. „per saldem”.

W końcu roku obrotowego przenosić przychody z tytułu dochodów budżetowych oraz przychody finansowe na stronę Ma konta 860 „Straty i zyski nadzwyczajne oraz wynik finansowy” (Wn konto 750 „Przychody i koszty finansowe”), zaś koszty operacji finansowych na stronę Wn konta 860 (Ma konto 750), zgodnie z zasadami funkcjonowania tych kont, określonymi w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w związku z § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 5 protokołu.

1.5. Wykazanie – w bilansie Urzędu Gminy sporządzonym na 31 grudnia 2009 r. – stanu środków pieniężnych w niewłaściwej rubryce.

Sprawozdanie finansowe (bilans Urzędu Gminy) sporządzać zgodnie z formularzem tego sprawozdania, zawartym w załączniku Nr 5 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 5, 6 protokołu.

1.6. Niewyegzekwowanie od kierowników jednostek oświatowych i Zespołu Obsługi Ekonomiczno - Administracyjnej Szkół Podstawowych jednostkowych sprawozdań finansowych (kierownik ZOEASP przedłożył sprawozdania zawierającego łączne dane kierowanej przez niego jednostki oraz jednostek oświatowych) oraz sprawozdań Rb-27S.

Egzekwować:

- od dyrektorów jednostek oświatowych i dyrektora Zespołu Obsługi Ekonomiczno - Administracyjnej Szkół Podstawowych obowiązek sporządzania i przedkładania wójtowi gminy jednostkowych sprawozdań finansowych (bilansów, rachunków zysków i strat jednostki, zestawień zmian w funduszu jednostki) kierowanych przez nich jednostek, stosownie do obowiązku wynikającego z przepisów § 26 ust. 1

- rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.,
- od kierowników wszystkich jednostek budżetowych obowiązek sporządzania i przedkładania wójtowi gminy jednostkowych sprawozdań Rb-27S „Miesięczne/roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego” za każdy kolejny miesiąc kalendarzowy, stosownie do przepisów § 4 pkt 3 lit. b, § 18 ust. 1 i § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103) – str. 6, 112 protokołu.

1.7. Niezamieszczanie daty na dokumentach wpływających do Urzędu Gminy (sprawozdaniach składanych przez jednostki organizacyjne gminy, fakturach, deklaracjach podatkowych).

Na każdej wpływającej na nośniku papierowym korespondencji zamieszczać datę jej wpływu do Urzędu Gminy, stosownie do przepisów § 6 ust. 11 „Instrukcji kancelaryjnej dla organów gminy i związków międzygminnych”, stanowiącej załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz. U. Nr 112, poz. 1319 z późn. zm.) – str. 6, 20, 38, 39, 46, 53, 56 protokołu.

1.8. Ewidencjonowanie – w księgach rachunkowych w trakcie kwartału – wpływów z podatku leśnego i od nieruchomości do § 032 „Podatek rolny”, co skutkowało wykazaniem w sprawozdaniach jednostkowych Rb-27S Urzędu Gminy za miesiące niekończące kwartału – zawyżonych dochodów z tytułu podatku rolnego.

Wpływy z podatku leśnego i podatku od nieruchomości ujmować w ewidencji analitycznej do konta 130 „Rachunek bieżący dochodów budżetowych” i 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” we właściwych paragrafach klasyfikacji budżetowej, tj. § 033 „Podatek leśny” i 031 „Podatek od nieruchomości”, zgodnie z „Klasyfikacją paragrafów dochodów, przychodów i środków”, stanowiącą Załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207), mając na uwadze, że na podstawie danych z ewidencji analitycznej prowadzonej do konta 130 „Rachunek bieżący jednostek budżetowych” wykazywane są wykonane dochody w jednostkowych sprawozdaniach budżetowych Rb-27S „Miesięczne/roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego”, zgodnie z przepisami § 3 ust. 1 pkt 4 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych

w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, stanowiącej załącznik nr 39 do rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej – str. 6, 7 protokołu.

- 1.9. *Nieewidencjonowanie na koncie syntetycznym 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” występujących w trakcie miesiąca przypisów i odpisów należności z tytułu podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości (operacje te ujęto na koniec kwartału), skutkujące niezgodnością z zapisami w ewidencji analitycznej prowadzonej do tego konta na koniec miesiący niekończących kwartału.*

Należności z tytułu przypisanych dochodów budżetowych i ich odpis ujmować bieżąco w księdze głównej Urzędu Gminy, tj. w okresie sprawozdawczym, w którym zdarzenia nastąpiły, zapewniając zgodność kont ksiąg pomocniczych z saldami i zapisami kont księgi głównej, stosownie do przepisów art. 16 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości – str. 7, 8 protokołu.

- 1.10. *Wykazanie w sprawozdaniach Rb-27S Urzędu Gminy za okres od początku roku do 31 marca, 30 czerwca, 30 września i 31 grudnia 2009 r. w dz. 756, rozdz. 75616 i rozdz. 75615 danych w zakresie zaległości i nadpłat niezgodnych z ewidencją księgową.*

Jednostkowe sprawozdania budżetowe Urzędu Gminy sporządzać rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym, wykazując w nich dane zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, stosownie do przepisów § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej. W odpowiednich kolumnach „Saldo końcowe” wykazywać należności pozostałe do zapłaty, zaległości oraz nadpłaty ustalone na podstawie danych analitycznych kont podatkowych, zgodnie z przepisami § 3 ust. 1 pkt 7 „Instrukcji sporządzania sprawozdań w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, stanowiącej załącznik Nr 39 do tego rozporządzenia – str. 8 - 12 protokołu

- 1.11. *Niesporządzanie w 2009 r. sprawozdania Rb-Z jako jednostki budżetowej i jako organu, skutkujące sporządzeniem zbiorczego sprawozdania Rb-Z na podstawie ksiąg rachunkowych oraz sprawozdań jednostkowych przedłożonych przez jednostki organizacyjne gminy.*

Sporządzać własne jednostkowe sprawozdanie Rb-Z „Kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń” obejmujące swym zakresem zarówno urząd będący jednostką budżetową, jak i organ, stosownie do

przepisów § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247) – str. 12, 13 protokołu.

2. W zakresie gospodarki pieniężnej i rozrachunków:

2.1. Nieujmowanie w księgach rachunkowych operacji dotyczących dopisania przez bank odsetek:

- *od lokat terminowych, co skutkowało: wystąpieniem różnic między ewidencją księgową banku a ewidencją budżetu gminy, niewykazaniem na koniec roku obrotowego 2009 środków pieniężnych budżetu gminy w kwocie 132.995,54 zł oraz niewykazaniem środków pieniężnych w tej kwocie w sprawozdaniach.*
- *od środków zgromadzonych na rachunku depozytów, skutkujące wystąpieniem różnic między ewidencją księgową banku a ewidencją jednostki oraz niewykazaniem na koniec roku obrotowego 2009 środków pieniężnych Urzędu Gminy w kwocie 4.318,15 zł.*

Księgi rachunkowe prowadzić rzetelnie, dokonując w nich zapisów odzwierciedlających stan rzeczywisty, zgodnie z przepisami art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego wprowadzać, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym, zgodnie z przepisami art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Zapisów na kontach prowadzonych rachunków bankowych dokonywać wyłącznie na podstawie dowodów bankowych, zapewniając – w ciągu całego roku budżetowego – pełną zgodność zapisów z księgowością banku, zgodnie z zasadami funkcjonowania tych kont określonymi w załącznikach Nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z 28 lipca 2006 r., w związku z § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z 5 lipca 2010 r.

Wynikające, z otrzymanych na koniec roku obrotowego od banków potwierdzeń sald na rachunkach bankowych, różnice między księgowością jednostki a bankiem – wyjaśniać i rozliczać w księgach rachunkowych, zgodnie z przepisami art. 27 ust. 2 ustawy o rachunkowości – str. 14 - 19 protokołu.

2.2. Prowadzenie wspólnego rachunku bankowego zakładowego funduszu świadczeń socjalnych z Gminnym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych gromadzić na wyodrębnionym rachunku bankowym, stosownie do przepisów art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 z późn. zm.) – str. 16 protokołu.

2.3. *Nieprowadzenie ewidencji analitycznej do kont 139 „Inne rachunki bankowe” oraz 240 „Pozostałe rozrachunki” według kontrahentów.*

Zaprowadzić i prowadzić ewidencję analityczną do konta 139 „Inne rachunki bankowe” w sposób zapewniający podział wydzielonych środków na rodzaje, a także według kontrahentów, zaś do konta 240 „Pozostałe rozrachunki” w sposób umożliwiający ustalenia rozrachunków z kontrahentami, stosownie do zasad funkcjonowania tych kont, określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z 28 lipca 2006 r., w związku z przepisami § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 17 protokołu.

2.4. *Nieprzeprowadzenie na koniec roku 2009 inwentaryzacji należności i zobowiązań budżetu gminy.*

Przeprowadzać, na ostatni dzień każdego roku obrotowego, inwentaryzację należności i zobowiązań od osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych, z tytułów publicznoprawnych oraz innych aktywów i pasywów – drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji ich realnej wartości, stosownie do przepisów art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości. Ujawnione w toku inwentaryzacji różnice wyjaśniać i rozliczać w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji, stosownie do przepisów art. 27 ust. 2 ustawy o rachunkowości – str. 19 - 22 protokołu.

2.5. *Wykazanie na 31.12.2009 r. na koncie 240 „Pozostałe rozrachunki” w ewidencji księgowej budżetu nierealnego salda, w wyniku ewidencjonowania operacji z naruszeniem porządku systematycznego.*

Zapisów o zdarzeniach dokonywać na kontach księgi głównej w ujęciu systematycznym, w związku z przepisami art. 15 ust. 1 ustawy o rachunkowości, w tym:

- a) dokonane wydatki budżetowe ujmować na koncie 902 „Wydatki budżetu”,
- b) na koncie 240 „Rozrachunki budżetu” ujmować rozrachunki związane z realizacją budżetu,
- c) operacje związane z działalnością bieżącą urzędu, np. zapłata faktury za podział działek, ujmować:

* w księdze głównej Urzędu Gminy:

- wpływ faktury:

Wn 400 „Koszty według rodzajów”,

Ma 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”,

- zapłata za fakturę:
Wn 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”,
Ma 130 „Rachunek bieżący jednostek budżetowych”,

i w księdze głównej budżetu:

- zapłata za fakturę:
Wn 902 „Wydatki budżetu”
Ma 133 „Rachunek bieżący budżetu”,

d) operacje związane ze zwrotem przez określone podmioty poniesionych wydatków:

* w księdze głównej Urzędu Gminy:

- wpływ faktury (np. za paliwo):
Wn 400 „Koszty według rodzajów”,
Ma 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”,
- zapłata za fakturę:
Wn 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”,
Ma 130 „Rachunek bieżący jednostek budżetowych”,
- naliczenie należności (np. za paliwo) od określonych podmiotów (w związku z poniesieniem tych wydatków przez Urząd Gminy):
Wn 240 „Pozostałe rozrachunki”,
Ma 400 „Koszty wg rodzajów”,
- zwrot wydatków dokonany przez podmioty:
Wn 130 „Rachunek bieżący jednostek budżetowych”,
Ma 240 „Pozostałe rozrachunki”,

* w księdze głównej budżetu:

- zapłata za fakturę:
Wn 902 „Wydatki budżetu”,
Ma 133 „Rachunek bieżący jednostek budżetowych”,
- zwrot wydatków dokonany przez zobowiązane podmioty:
Wn 133 „Rachunek budżetu”,
Ma 902 „Wydatki budżetu”;

Jeżeli zwrot wydatków następuje w roku następnym, operacje te ujmować:

* w księdze głównej Urzędu Gminy:

- wpływ środków od zobowiązanych podmiotów:
Wn 130 „Rachunek bieżący jednostek budżetowych”,
Ma 240 „Pozostałe rozrachunki”,

* w księdze głównej budżetu gminy:

- Wn 133 „Rachunek budżetu”,
Ma 901 „Dochody budżetu”,

zgodnie z zasadami funkcjonowania tych kont określonymi w załączniku Nr 1 i 2 do

rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r., w związku z przepisami § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 20 - 22 protokołu.

- 2.6. *Dokonywanie, w księgach rachunkowych budżetu i jednostki, zapisów po tej samej stronie kont korespondujących, tj. „dodatnio - ujemnych”.*

Zapisów w księgach rachunkowych dokonywać zgodnie z zasadą podwójnego zapisu: tylko zapisami dodatnimi lub tylko zapisami ujemnymi, stosownie do przepisów art. 15 ust. 1 ustawy o rachunkowości – str. 22 protokołu.

- 2.7. *Niewykazanie w jednostkowym sprawozdaniu budżetowym Urzędu Gminy Rb-28S „Miesięczne/roczne sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego” sporządzonym wg stanu na 31 grudnia 2009 r. zobowiązań z tytułu dostaw i usług na kwotę 24.290,94 zł ujętych na koncie 201 „Rozrachunki z dostawcami i odbiorcami”.*

Sprawozdania budżetowe sporządzać na podstawie ksiąg rachunkowych, wykazując w nich kwoty zgodne z danymi wynikającymi z prawidłowo prowadzonej ewidencji księgowej, stosownie do przepisów § 6 ust. 1 pkt 1 i § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej – str. 23 protokołu.

- 2.8. *Wykazanie w bilansie z wykonania budżetu gminy, sporządzonym na 31 grudnia 2008 r. i 31 grudnia 2009 r., zobowiązań krótkoterminowych (w kwocie 52.932 zł) jako zobowiązań długoterminowych.*

Zobowiązania, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego wykazywać w bilansie z wykonania budżetu gminy w pozycji „Zobowiązania krótkoterminowe”, zgodnie z przepisami art. 3 ust. 1 pkt 22 ustawy o rachunkowości i wzorem sprawozdania określonym w załączniku nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 24 protokołu.

3. W zakresie wykonania budżetu:

3.1. W zakresie dochodów z tytułu podatków:

- 3.1.1. *Nieprawidłowe sporządzenie sprawozdania Rb-PDP „Półroczne/roczne sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych gminy” za okres od początku roku do 31 grudnia 2009 r., przez:*

- *zawyżenie skutków obniżenia górnych stawek w podatku od nieruchomości (o kwotę 9.527,63 zł) oraz zaniżenie skutków obniżenia górnych stawek w podatku rolnym (o kwotę 41 zł), w wyniku nieuwzględnienia zaistniałych w trakcie roku zmian*

- w powierzchniach gruntów/budynków należących do osób prawnych przy wyliczeniu podatku wg stawek ustawowych i jednoczesnym uwzględnieniu tych zmian przy wyliczeniu podatku wg stawek wynikających z uchwały Rady Gminy,*
- *niewykazanie skutków obniżenia górnych stawek w podatku od środków transportowych (w kwocie 34.993,89 zł),*
  - *wykazanie skutków udzielonego – uchwałą Rady Gminy – zwolnienia z podatku od nieruchomości dla budynków mieszkalnych na podstawie szacunkowych danych zamiast na podstawie informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych oraz niewyliczenie tych skutków dla budynków mieszkalnych (o łącznej powierzchni 283,84 m²), należących do kościelnych osób prawnych, wykazanych w deklaracjach na podatek od nieruchomości (w kwocie 176 zł),*
  - *zawyżenie (o 962,32 zł) skutków umorzenia zaległości podatkowych w podatku rolnym, w wyniku wykazania kwoty 993,10 zł, wynikającej z decyzji doręczonych w styczniu 2010 r. oraz niewykazania skutków umorzenia zaległości podatkowych w tym podatku w wysokości 30,78 zł,*
  - *zawyżenie skutków decyzji wydanych przez organ podatkowy w zakresie odroczenia i rozłożenia na raty, przez bezpodstawne wykazanie w wierszu „podatek rolny” kwoty 9.575,06 zł, stanowiącej skutki decyzji w sprawie odroczenia i rozłożenia na raty zapłaty zaległości podatkowych, w wyniku których termin płatności nadal przypadał w okresie sprawozdawczym (nie został przesunięty na kolejny okres sprawozdawczy).*

W sprawozdaniu Rb-PDP „Roczne sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych gminy” wykazywać kwoty stanowiące rzeczywiste skutki obniżenia górnych stawek podatków, udzielonych przez gminę ulg i zwolnień oraz skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy – Ordynacja podatkowa, stosownie do przepisów § 3 ust. 1 pkt 9, 10 i 11 w związku z przepisami § 7 ust. 3 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, stanowiącej załącznik Nr 39 do rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Przy obliczaniu skutków obniżenia górnych stawek podatkowych (jako różnicy pomiędzy dochodami, jakie gmina mogłaby uzyskać stosując górne stawki podatkowe, a dochodami, jakie powinna uzyskać stosując niższe stawki uchwalone przez Radę Gminy) – wykazywanych w kolumnie „Skutki obniżenia górnych stawek podatków obliczone za okres sprawozdawczy” – uwzględniać wszystkie przedmioty opodatkowania.

W kolumnie „Skutki udzielonych ulg i zwolnień...” wykazywać skutki zwolnienia wszystkich przedmiotów opodatkowania, przyjmując do ich wyliczenia

stawkę podatku ustaloną w uchwale Rady Gminy.

Skutki zwolnień budynków mieszkalnych lub ich części ustalać na podstawie rzeczywistej powierzchni, wykazanej w informacjach o nieruchomościach i obiektach budowlanych, które podatnicy zobowiązani są złożyć organowi podatkowemu na podstawie przepisów art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613), w celu rzetelnego przedstawienia w sprawozdaniu Rb-PDP skutków zastosowanych zwolnień, a także skutków obniżenia górnych stawek podatków.

W kolumnie „Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy – Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy – rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności ...” wykazywać kwoty, stanowiące skutki udzielonych w okresie sprawozdawczym odroczeń (rozłożeń na raty), których termin płatności, w wyniku odroczenia (rozłożenia na raty), przypada po okresie sprawozdawczym, jeżeli w tym czasie nie nastąpi wpłata zaległości. W przypadku podjęcia przez organ podatkowy decyzji o odroczeniu lub rozłożeniu na raty zapłaty podatku, skutki finansowe wynikające z tych decyzji powinny być wykazywane za kolejne okresy sprawozdawcze w roku, w którym została wydana decyzja. Wykazane kwoty nie muszą wynikać z rejestrów przypisów i odpisów.

Sporządzić skorygowane sprawozdanie Rb-PDP za 2009 r. (również w formie elektronicznej) oraz przekazać je do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie w terminie 14 dni od daty otrzymania tego wystąpienia; załączyć szczegółową informację o wielkościach dokonanych korekt i wskazać, że korekta dokonana została w wyniku kontroli przeprowadzonej przez RIO – str. 28, 29 protokołu.

3.1.2. Niezachowanie powszechności opodatkowania, w tym nieopodatkowanie:

- *podatkiem leśnym lasów o powierzchni 2,70 ha, stanowiących – wg ewidencji geodezyjnej – współwłasność osób fizycznych,*
- *podatkiem rolnym użytków rolnych, stanowiących własność podatnika wskazanego pod poz. 14 załącznika Nr IV/1 do protokołu kontroli oraz użytków rolnych oddanych w trwałą zarządkę szkołom publicznym, przez co należne dochody zaniżono w latach 2007 – 2010 o kwotę 957 zł,*
- *podatkiem rolnym użytków rolnych o powierzchni 0,90 ha, które są – wg ewidencji geodezyjnej – w posiadaniu podatnika, ujętego pod poz. 13 załącznika Nr IV/5 do protokołu kontroli,*
- *gruntów, stanowiących wspólnoty gruntowe, przez co należne dochody z tytułu podatku rolnego i podatku leśnego zaniżono w latach 2007 – 2010 o kwotę 3.437 zł,*
- *podatkiem rolnym użytków rolnych, będących w posiadaniu jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej oraz podatników, wskazanych pod poz. 6, 15, załącznika Nr IV/5 do*

protokołu kontroli, przez co należne dochody zaniżono w latach 2007 – 2010 (do kwietnia) o kwotę ogółem 971 zł,

- *podatkiem od nieruchomości części budynków, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, będących w posiadaniu jednostki OSP (poz. 25 załącznika Nr IV/5 do protokołu kontroli), przez co należne dochody uszczuplono w 2010 r. o 645 zł.*

W przypadku ustalenia, że podatnik nie żyje – wydawać decyzje o odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania podatkowe spadkodawcy, po przeprowadzeniu postępowania o nabycie spadku (art. 1025 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)), stosownie do przepisów art. 100 w związku z art. 102 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.). Jeżeli przedmiot opodatkowania pozostaje w posiadaniu samoistnym – wydać i doręczyć decyzję ustalającą wysokość zobowiązania podatkowego posiadaczowi samoistnemu, na którym zgodnie z przepisami materialnego prawa podatkowego ciąży obowiązek podatkowy.

Opodatkować – wymienioną w protokole kontroli – osobę fizyczną, na której – stosownie do przepisów art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969 z późn. zm.) – ciąży obowiązek podatkowy w podatku rolnym, z uwzględnieniem okresu przedawnienia prawa do ustalenia wysokości zobowiązania podatkowego, wskazanego w przepisach art. 68 Ordynacji podatkowej.

Szkoły publiczne, będące zarządcami gminnych użytków rolnych, opodatkowywać podatkiem rolnym na podstawie przepisów art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy o podatku rolnym. Jednostki te korzystają ze zwolnienia z podatku rolnego, na podstawie art. 12 ust. 2 pkt 2 powołanej ustawy, w sytuacji gdy szkoła złoży wniosek o zwolnienie, a organ podatkowy udzieli zwolnienia na podstawie decyzji, stosownie do przepisów art. 13d ust. 1 tej ustawy, przy czym zwolnienie stosowane jest od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono wniosek (art. 13d ust. 3 ustawy). W przypadku gdy szkoła nie złoży wniosku, zwolnienie z podatku rolnego nie może być zastosowane.

Przy opodatkowywaniu gruntów, stanowiących wspólnoty gruntowe, uwzględniać przepisy art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. Nr 28, poz. 169 z późn. zm.), w myśl których wspólnoty gruntowe są nieruchomościami (a nie podmiotami praw i obowiązków). Ponieważ wspólnoty stanowią szczególny rodzaj współwłasności (współposiadania), podatnikami są współwłaściciele (współposiadacze) gruntów, a nie wspólnota. Stąd też od współwłaścicieli (współposiadaczy) wyegzekwować informacje o gruntach i lasach, na podstawie przepisów art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej, w związku z art. 6a ust. 5 ustawy o podatku rolnym i art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. Nr 200, poz. 1682 z późn. zm.),

a następnie opodatkować te osoby – na podstawie przepisów art. 3 ust. 1 i 5 ustawy o podatku rolnym oraz art. 2 ust. 1 i 4 ustawy o podatku leśnym – należnymi podatkami.

Podatników będących osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, którzy nie wywiązali się z – wynikających z przepisów art. 6a ust. 8 pkt 1 ustawy o podatku rolnym – obowiązków przedkładania deklaracji na podatek rolny, wzywać do ich złożenia, na podstawie przepisów art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej. W przypadku niezłożenia deklaracji, określić decyzją wysokość zobowiązania podatkowego (również za lata ubiegłe), stosownie do przepisów art. 21 § 3 Ordynacji podatkowej, z uwzględnieniem okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych określonego w art. 70 § 1 tej ustawy.

Wyjaśnić, kto jest faktycznie podatnikiem użytków rolnych o powierzchni 0,90 ha, a następnie określić lub ustalić, po przeprowadzeniu postępowania, wysokość zobowiązania w podatku rolnym lub – w przypadku zajęcia tych użytków rolnych na prowadzenie działalności gospodarczej – w podatku od nieruchomości (również za lata ubiegłe) posiadaczowi tych gruntów, z uwzględnieniem okresu przedawnienia prawa do wymiaru zobowiązań podatkowych lub przedawnienia zobowiązań podatkowych, wskazanego w przepisach art. 68 i art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej – str. 30, 31, 35 - 40, 42 - 44 protokołu.

3.1.3. Nieprawidłowe opodatkowanie gruntów, stanowiących współwłasność, w tym:

- opodatkowanie podatkiem rolnym i/lub leśnym – w drodze odrębnych decyzji wymiarowych – gruntów, odpowiadającym udziałom poszczególnych osób fizycznych we współwłasności z innymi osobami fizycznymi bądź opodatkowanie – jedną decyzją wymiarową – gruntów stanowiących odrębną własność osób fizycznych oraz gruntów odpowiadających udziałowi we współwłasności z osobami fizycznymi,*
- opodatkowanie gruntów, stanowiących współwłasność osób fizycznych i osoby prawnej na podstawie decyzji ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego, jak i deklaracji złożonej przez tę osobę (w której podatnik wykazał zarówno grunty, stanowiące jego własność, jak i część, odpowiadającą udziałowi we współwłasności).*

Grunty stanowiące współwłasność opodatkowywać w drodze odrębnej decyzji, mając na uwadze przepisy art. 3. ust. 5 ustawy o podatku rolnym i art. 2. ust. 4 ustawy o podatku leśnym, stosownie do których grunty te stanowią odrębny przedmiot opodatkowania, a obowiązek podatkowy ciąży solidarnie na wszystkich współwłaścicielach. W sytuacji gdy użytki rolne albo grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych stanowią gospodarstwo rolne prowadzone w całości przez jednego ze współwłaścicieli – podatek ustalać w drodze decyzji wymiarowej tylko temu współwłaścicielowi, który w całości prowadzi to gospodarstwo, zgodnie z art. 3 ust. 6

ustawy o podatku rolnym.

Jeżeli grunt stanowi współwłasność osób fizycznych oraz osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej – od osób fizycznych egzekwować deklaracje na podatek rolny (leśny lub od nieruchomości) i opłacanie podatku na zasadach obowiązujących osoby prawne, w związku z przepisami art. 6a ust. 10 ustawy o podatku rolnym, art. 6 ust. 7 ustawy o podatku leśnym i art. 6 ust. 11 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej – str. 31 - 33, 40, 45, 46 protokołu.

3.1.4. Zastosowanie – w okresie od stycznia 2006 r. do kwietnia 2010 r. – nieprawidłowej (niższej) stawki przy opodatkowaniu podatkiem rolnym użytków rolnych o powierzchni 0,68 ha, stanowiących współwłasność małżonków, z których żaden nie jest właścicielem gospodarstwa rolnego, przez co należne dochody zaniżono o 134 zł.

W celu zastosowania prawidłowej stawki przy opodatkowywaniu podatkiem rolnym gruntów stanowiących współwłasność, a których powierzchnia nie przekracza 1 ha lub 1 ha przeliczeniowego – ustalać, czy współwłaściciele posiadają gospodarstwo rolne.

Stawkę wynoszącą równowartość pieniężną 2,5 q żyta od 1 ha stosować dla gruntów stanowiących współwłasność, w sytuacji gdy jeden ze współwłaścicieli (albo każdy z osobna) posiada gospodarstwo rolne, mając na uwadze przepisy art. 3 ust. 5 w związku z art. 2 ust. 1 i art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatku rolnym.

W przypadku, gdy powierzchnia użytków rolnych należąca do współwłaścicieli nie przekracza 1 ha fizycznego lub 1 ha przeliczeniowego, grunty te – jako użytki rolne niestanowiące gospodarstwa rolnego – opodatkowywać podatkiem rolnym z zastosowaniem stawki, stanowiącej równowartość pieniężną 5 q żyta, stosownie do przepisów art. 6 ust. 1 pkt 2 tej ustawy.

Wznowić postępowanie podatkowe na podstawie przepisów art. 240 § 1 pkt 5 w związku z art. 243 § 1 i 244 § 1 Ordynacji podatkowej, uchylić decyzje ustalające zobowiązanie podatkowe osobom fizycznym wskazanym w protokole kontroli za lata 2006 – 2010 i orzec co do istoty sprawy, wydając decyzje na podstawie przepisów art. 245 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej – str. 33 protokołu.

3.1.5. Opodatkowanie osób fizycznych niezgodnie z ewidencją geodezyjną.

Doprowadzić do zgodności danych zawartych w ewidencji podatkowej z danymi ewidencji geodezyjnej, w celu ustalenia prawidłowej podstawy opodatkowania, zgodnie bowiem z przepisami art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2005 r. Nr 240, poz. 2027

z późn. zm.) podstawę wymiaru podatków stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków – str. 33, 34 protokołu.

3.1.6. Sporządzanie na początku roku decyzji wymiarowych w jednym egzemplarzu.

Sporządzać kopie decyzji wymiarowych w sprawie podatku rolnego, leśnego oraz łącznego zobowiązania pieniężnego i przechowywać je przez okres 5 pełnych lat kalendarzowych, zaś kopie decyzji wymiarowych w sprawie podatku od nieruchomości – przez okres 10 pełnych lat kalendarzowych, poczynając od 1 stycznia roku następnego od daty ich wytworzenia po utracie przez te decyzje praktycznego znaczenia dla potrzeb danego organu lub jednostki organizacyjnej oraz dla celów kontrolnych, stosownie do przepisów art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 673 z późn. zm.), w związku z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 16 września 2002 r. w sprawie postępowania z dokumentacją, zasad jej klasyfikowania i kwalifikowania oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych (Dz. U. Nr 167, poz. 1375) i pkt 2 ppkt 1 załącznika Nr 1 do tego rozporządzenia, mając na uwadze, że – zgodnie z postanowieniami załącznika Nr 4 „Jednolity rzeczowy wykaz akt dla organów gmin i związków międzygminnych” do „Instrukcji kancelaryjnej dla organów gminy i związków międzygminnych”, stanowiącej załącznik do rozporządzenia w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych – posiadają one odpowiednio kategorię archiwalną B-5 i B-10 – str. 34 protokołu.

3.1.7. Nieegzekwowanie od osób fizycznych obowiązku złożenia informacji podatkowych w zakresie podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości.

Wszystkich podatników, którzy nie wywiązali się z – wynikającego z przepisów art. 6a ust. 5 ustawy o podatku rolnym, art. 6 ust. 2 ustawy o podatku leśnym i art. 6 ust. 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – obowiązku złożenia informacji o gruntach, informacji o lasach i informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych – wzywać do ich złożenia, stosownie do przepisów art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej – str. 34 protokołu.

3.1.8. Niesprawdzanie deklaracji podatkowych, o czym świadczy:

- wykazanie w deklaracjach na podatek od nieruchomości na 2010 r., złożonych przez jednostki OSP (poz. 30, 31 załącznika Nr IV/5 do protokołu kontroli), użytków rolnych jako zwolnionych z opodatkowania podatkiem od nieruchomości uchwałą

Rady Gminy (od podatników należało wyegzekwować deklaracje na podatek rolny i należny podatek rolny),

- *opodatkowanie podatników, ujętych pod poz. 10, 14 i 17 załącznika Nr IV/5 do protokołu kontroli, na podstawie deklaracji podatkowych, w których podatnicy wykazali powierzchnię gruntów niezgodną z ewidencją geodezyjną, w tym opodatkowanie podatnika (poz. 14) na podstawie deklaracji na podatek od nieruchomości, w której podatnik wyliczył podatek dla gruntów, oznaczonych w ewidencji geodezyjnej jako użytki rolne wg stawki „grunty pozostałe”,*
- *opodatkowanie podatnika, ujętego pod poz. 37 załącznika Nr IV/5 do protokołu kontroli, na podstawie deklaracji na podatek rolny na 2009 r. i 2010 r., w których podatnik wykazał należny podatek w zawyżonej o 113 zł kwocie, wskutek wyliczenia tego podatku dla użytków rolnych klasy V i wskazania zawyżonej o 0,56 liczby hektarów przeliczeniowych,*
- *opodatkowanie podatników podatku od środków transportowych na podstawie niekompletnie wypełnionych deklaracji bądź z zastosowaniem nieprawidłowej stawki, przez co należne dochody uszczuplono w latach 2008 - 2009 r. o 740 zł.*

Nieprzeprowadzanie kontroli podatkowych.

Sprawdzać przedkładane deklaracje podatkowe, w celu ustalenia stanu faktycznego, w zakresie niezbędnym do stwierdzenia jego zgodności z przedstawionymi dokumentami, stosownie do przepisów art. 272 pkt 3 Ordynacji podatkowej.

Wyjaśnić różnice między ewidencją geodezyjną a ewidencją podatkową w zakresie powierzchni gruntów wykazanej do opodatkowania przez podatników wymienionych w protokole kontroli, mając na uwadze, że zgodnie z przepisami art. 21 ust. 1 Prawa geodezyjnego i kartograficznego, a także art. 1 ustawy o podatku rolnym, w związku z art. 2 ust. 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, podstawę wymiaru podatków stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków, przy czym grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów jako użytki rolne (z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej), podlegają opodatkowaniu podatkiem rolnym. Wykazanie – w deklaracji na podatek od nieruchomości – użytków rolnych niezajętych na prowadzenie działalności gospodarczej, jako zwolnionych z tego podatku uchwałą Rady Gminy, a także opodatkowanie użytków rolnych podatkiem od nieruchomości wg stawki jak dla „gruntów pozostałych”, nie znajduje uzasadnienia w przepisach prawa.

W przypadku stwierdzenia, że złożona przez podatnika deklaracja zawiera błędy rachunkowe, inne oczywiste omyłki albo wypełniono ją niezgodnie z ustalonymi wymaganiami, korygować deklarację, dokonując stosownych poprawek, jeżeli zmiana

wysokości zobowiązania podatkowego w wyniku korekty nie przekroczy kwoty 1.000 zł, zgodnie z przepisami art. 274 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej. Podatnikowi doręczać uwierzytelnioną kopię skorygowanej deklaracji wraz z informacją o związanej z korektą deklaracji zmianie wysokości zobowiązania podatkowego, w myśl przepisów art. 274 § 2 Ordynacji podatkowej. Jeżeli zmiana wysokości zobowiązania podatkowego w wyniku korekty przekroczy kwotę 1.000 zł – wezwać podatnika do jej skorygowania oraz do złożenia niezbędnych wyjaśnień, wskazując przyczyny z powodu których informacje zawarte w deklaracji podaje się w wątpliwość, stosownie do przepisów art. 274 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej.

Wyjaśnić przyczyny niewykazania w deklaracji na podatek od nieruchomości – złożonej przez podatnika ujętego pod poz. 14 załącznika Nr IV/5 do protokołu kontroli powierzchni budynków, skoro ich istnienie potwierdzają pracownicy, w wyjaśnieniach złożonych do protokołu kontroli.

Celem ustalenia prawidłowej podstawy opodatkowania, przeprowadzać kontrole podatkowe, o których mowa w przepisach art. 281 i następnych Ordynacji podatkowej.

W razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji (np. w zakresie stawki podatkowej dla danego rodzaju pojazdu) wzywać podatnika do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub do uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych, stosownie do przepisów art. 274a § 2 Ordynacji podatkowej.

Wystąpić do podatników, wskazanych w protokole kontroli, o przedłożenie deklaracji (korekt) również za lata ubiegłe, z uwzględnieniem okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych, określonego w przepisach art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej. W przypadku niewywiązania się z tego obowiązku określić stosowną decyzją – na podstawie art. 21 § 3 Ordynacji podatkowej – wysokość zobowiązania podatkowego – str. 37, 40 - 46, 54, 55 protokołu.

3.1.9. Nieprawidłowości w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej (przypadki):

- dokonanie przypisu podatku od nieruchomości w wysokości innej niż wynikająca z deklaracji,*
- dokonanie przypisu podatku od środków transportowych pod inną datą niż data złożenia deklaracji podatkowych,*
- dokonanie zapisów na szczegółowych kontach podatników podatku od środków transportowych bez wskazania salda rozliczeń z 2007 r. i nieobjęcie tą ewidencją rozrachunków z dwoma podatnikami podatku od środków transportowych, posiadającymi zaległości na koniec 2007 r.*

Przypisu podatku na szczegółowych kontach podatników dokonywać na podstawie złożonej deklaracji – w wysokości z niej wynikającej – w miesiącu jej wpływu do Urzędu, stosownie do przepisów § 4 ust. 2 pkt 1 w związku z § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości i planu kont w zakresie ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego i art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Stan zaległości, wynikający z bilansu zamknięcia szczegółowych kont podatników podatku od środków transportowych, ujmować w tej samej wysokości w otwartych na następny rok obrotowy kontach szczegółowych, mając na uwadze przepisy art. 5 ust. 1 i art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości w związku z § 9 ust. 2 powołanego rozporządzenia.

Ewidencją księgową obejmować rozrachunki z wszystkimi podatnikami, zgodnie z zasadą rzetelnego prowadzenia ksiąg rachunkowych, wyrażoną w przepisach art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

Ustalić faktyczny stan rozrachunków z podatnikami podatku od środków transportowych, wskazanymi w protokole kontroli i ująć go w księgach rachunkowych – str. 38, 39, 52, 55, 56 protokołu.

3.1.10. Opodatkowanie osoby prawnej, wskazanej pod poz. 5 załącznika Nr IV/5 do protokołu kontroli, w drodze decyzji ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego.

Osoby prawne opodatkowywać podatkiem rolnym (leśnym) na podstawie deklaracji podatkowych, zgodnie z przepisami art. 6a ust. 8 pkt 1 ustawy o podatku rolnym (art. 6 ust. 5 pkt 1 ustawy o podatku leśnym).

Ponadto ustalić faktyczny sposób użytkowania gruntów o powierzchni 0,12 ha, oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków jako LsV, a następnie wystąpić do starostwa powiatowego o dokonanie zmiany w ewidencji gruntów, biorąc pod uwagę „stanowisko wspólne Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwa Finansów w sprawie zapewnienia aktualności operatów ewidencji gruntów i budynków...” zamieszczone m.in. na stronie www.lublin.rio.gov.pl, zakładka „Działalność informacyjna/Majątek”, zgodnie z którym jeżeli w ewidencji gruntów występują oznaczenia dwuczłonowe, których nie przewiduje rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454), należy w trybie pilnym ustalić faktyczny sposób użytkowania tych gruntów i nadać im właściwe oznaczenie w ewidencji.

Jeżeli okaże się, że grunty podlegają opodatkowaniu podatkiem leśnym,

opodatkować je tym podatkiem – str. 39 protokołu.

3.1.11. Niepodejmowanie skutecznych czynności zmierzających do wyegzekwowania zaległości podatkowych od osób fizycznych, w tym:

- niewysyłanie upomnień (przypadki),
- niesystematyczne wystawianie tytułów wykonawczych (nawet po kilku latach od powstania zaległości) bądź ich niewystawianie i w konsekwencji dopuszczenie do przedawnienia zobowiązań podatkowych w kwocie ogółem 1.542,52 zł,
- wystawianie tytułów wykonawczych na zaległości przedawnione (przypadki).

Bezpodstawne odpisanie w 2010 r. zaległości z lat 2005 – 2006 w kwocie co najmniej 1.941,50, jako przedawnionych, mimo że zaległości te nie uległy przedawnieniu do dnia kontroli.

Podejmować konsekwentne czynności zmierzające do wszczęcia postępowania egzekucyjnego w stosunku do osób posiadających zaległości podatkowe, w związku z przepisami art. 6 § 1 ustawy z dnia o 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 z późn. zm.). Po bezskutecznym upływie wyznaczonego w upomnieniu terminu płatności, wystawiać tytuły wykonawcze i kierować je do właściwego miejscowo urzędu skarbowego systematycznie i bez zwłoki, stosownie do przepisów § 3 ust. 1, § 5 ust. 1, § 6 ust. 1 i § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. Nr 137, poz. 1541 z późn. zm.) z uwzględnieniem postanowień § 18 ust. 3 i 5 „Instrukcji w sprawie ewidencji i poboru podatków i opłat w Gminie Turobin”, stanowiącej załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 14/2007 Wójta Gminy Turobin z dnia 31 maja 2007 r. w sprawie określenia zasad rachunkowości i planu kont w zakresie ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych w Urzędzie Gminy w Turobinie.

Ustalić prawidłowy stan rozliczeń z podatnikami wskazanymi w protokole kontroli, w tym wyjaśnić, czy wobec podatników wskazanych w protokole kontroli, posiadających – powstałe w latach 2001 - 2006 – zaległości podatkowe w kwocie co najmniej 6.596,69 zł, zaszły okoliczności przerywające bieg terminu przedawnienia, w związku z przepisami art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości, mając na uwadze przepisy art. 70 § 3 Ordynacji podatkowej, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2002 r., w myśl których bieg terminu przedawnienia zostaje przerwany wskutek pierwszej czynności egzekucyjnej, o której podatnik został powiadomiony (np. przez doręczenie zobowiązanemu odpisu tytułu wykonawczego, tzw. „wkładki”, wystawianego przez wierzyciela) oraz art. 70 § 4 w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2003 r., w myśl których bieg terminu przedawnienia zostaje przerwany

wskutek zastosowania środka egzekucyjnego, o którym podatnik został zawiadomiony.

Przedawnione zobowiązania odpisać z kont podatników, w związku z art. 59 § 1 pkt 9 i art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej – str. 47 - 50 protokołu.

3.1.12. Niewskazywanie w ewidencji wysłanych upomnień daty ich doręczenia oraz nieujęcie w tej ewidencji części wystawionych upomnień (przypadki). Doręczanie upomnień podatnikom zamieszkującym na terenie gminy przez sołtysów, mimo braku upoważnienia do wykonywania tych czynności w imieniu organu podatkowego.

Ewidencję wysłanych upomnień prowadzić w sposób zgodny ze wzorem, stanowiącym załącznik Nr 3 do rozporządzenia w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, nadając wystawionym upomnieniom kolejny numer ewidencyjny i zamieszczając datę doręczenia upomnienia, w związku przepisami § 4 ust. 2 i 3 tego rozporządzenia.

Wystawione upomnienia doręczać zobowiązany za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, stosownie do przepisów § 4 ust. 4 powołanego rozporządzenia w związku z art. 39 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) – str. 47, 50 protokołu.

3.1.13. Niezachowanie powszechności opodatkowania podatkiem od środków transportowych, przez co wpływy budżetowe uszczuplono w latach 2008 – 2010 co najmniej o kwotę 2.682 zł.

W celu zapewnienia powszechności opodatkowania podatkiem od środków transportowych – dokonywać okresowej weryfikacji danych zawartych w podatkowej ewidencji środków transportowych z danymi z rejestru prowadzonego przez starostwo powiatowe, wykazywanymi przez tę jednostkę w informacjach, o których mowa w przepisach § 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2002 r. w sprawie informacji podatkowych (Dz. U. Nr 240, poz. 2061 z późn. zm.).

Ustalić, którzy właściciele środków transportowych, wskazanych w protokole kontroli, nie wywiązali się z – wynikającego z przepisów art. 9 ust. 1 i ust. 6 pkt 1 w związku z art. 8 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – obowiązku przedłożenia deklaracji na podatek od środków transportowych oraz wezwać ich, na podstawie przepisów art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej, do złożenia tych deklaracji. W razie niezłożenia deklaracji (mimo wezwania), określić decyzją wysokość zobowiązania w podatku od środków transportowych, również za lata ubiegłe, stosownie do przepisów art. 21 § 3 Ordynacji podatkowej, z uwzględnieniem okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych, określonego w przepisach art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej – str. 52 55, 56 protokołu.

3.1.14. Nieudokumentowanie przesłanek wyłączenia z opodatkowania podatkiem od środków transportowych przyczepy.

Zebrać – na podstawie przepisów art. 187 Ordynacji podatkowej – materiał dowodowy potwierdzający, czy przyczepa podlega opodatkowaniu na podstawie przepisów art. 8 pkt 5 i 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

W przypadku ustalenia, że na podatniku ciąży obowiązek podatkowy w podatku od środków transportowych, wezwać do złożenia deklaracji, na podstawie przepisów art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej, a w przypadku niezłożenia, określić decyzjami wysokość zobowiązania podatkowego za 2009 r. i 2010 r., stosownie do przepisów art. 21 § 3 Ordynacji podatkowej – str. 52 protokołu.

3.1.15. Nieprzerachowanie wpłaty podatnika niepokrywającej kwoty należności głównej wraz z odsetkami za zwłokę.

Jeżeli wpłata dokonana przez podatnika nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę – wpłatę zaliczać proporcjonalnie na poczet kwoty zaległości podatkowej oraz kwoty odsetek za zwłokę, w stosunku, w jakim w dniu wpłaty pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę, stosownie do przepisów art. 53 § 1 i art. 55 § 2 Ordynacji podatkowej. W przypadku dokonania rozliczenia, na podstawie art. 55 § 2 powołanej ustawy, wydawać postanowienie w sprawie zaliczenia wpłaty na poczet zaległości podatkowych, stosownie do przepisów art. 62 § 4 tej ustawy – str. 53, 54 protokołu.

3.1.16. Nieprawidłowe ustalenie daty powstania obowiązku podatkowego w podatku od środków transportowych, przez co należne dochody uszczuplono w 2008 r. o 250 zł (przypadki).

Przestrzegać zasady, określonej w przepisach art. 9 ust. 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, zgodnie z którą obowiązek podatkowy w podatku od środków transportowych powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym środek transportowy został zarejestrowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku nabycia środka transportowego zarejestrowanego – od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym środek transportowy został nabyty.

Wystąpić do wskazanych w protokole podatników o przedłożenie deklaracji podatkowych za 2008 r. W przypadku niewywiązania się z tego obowiązku, określić

stosowną decyzją – na podstawie art. 21 § 3 Ordynacji podatkowej – wysokość zobowiązania podatkowego – str. 54 protokołu.

3.2. W zakresie dochodów z majątku gminy:

3.2.1. Nieprawidłowości w zakresie sporządzania i ogłaszania wykazów nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży i do oddania w użytkowanie wieczyste, polegające na:

- ogłoszeniu przetargu na sprzedaż działek Nr 5601 i 1338/4 bez sporządzenia i podania do publicznej wiadomości wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży – w sytuacji gdy upłynął 6 miesięczny okres od zakończenia z wynikiem negatywnym poprzedniego przetargu na ich sprzedaż,
- niepodawaniu do publicznej wiadomości – przez ogłoszenie w prasie lokalnej – informacji o wywieszeniu wykazu,
- niezamieszczaniu w wykazach wszystkich wymaganych informacji, w tym terminu zagospodarowania nieruchomości, ceny nieruchomości, wysokości stawek procentowych opłat z tytułu użytkowania wieczystego, terminu wnoszenia opłat, zasad aktualizacji opłat (dotyczy wykazu nieruchomości przeznaczonych do oddania w użytkowanie wieczyste).

Sporządzać i podawać do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonych m.in. do sprzedaży i oddania w użytkowanie wieczyste, stosownie do przepisów art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.), także w sytuacji gdy poprzednie przetargi obejmujące daną nieruchomość (poprzedzone sporządzeniem i podaniem do publicznej wiadomości wykazu) zakończyły się wynikiem negatywnym, a kolejny przetarg jest przeprowadzany w okresie dłuższym niż 6 miesięcy, licząc od dnia zamknięcia poprzedniego, stosownie do przepisów art. 39 tej ustawy.

Informację o wywieszeniu wykazu podawać do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w prasie lokalnej oraz w inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, a także na stronach internetowych Urzędu Gminy, zgodnie z przepisami art. 35 ust. 1 powołanej ustawy.

W wykazach zamieszczać odpowiednio informacje wymagane przepisami art. 35 ust. 2 tej ustawy, w tym w przypadku wykazów obejmujących nieruchomości przeznaczone do oddania w użytkowanie wieczyste – termin zagospodarowania nieruchomości, wysokość stawek procentowych opłat z tytułu użytkowania wieczystego, termin wnoszenia opłat oraz zasady ich aktualizacji (art. 35 ust. 2 pkt 5, 7, 9 i 10) – str. 57, 62, 63 protokołu.

3.2.2. Przypadek ustalenia wartości nieruchomości gruntowej, przeznaczonej do sprzedaży na

podstawie nieaktualnego operatu szacunkowego oraz ustalenia ceny nieruchomości oddawanej w użytkowanie wieczyste w drodze bezprzetargowej na podstawie operatu określającego wartość nieruchomości w celu jej sprzedaży.

Cenę zbywanej nieruchomości ustalać na podstawie jej wartości określonej przez rzeczoznawcę majątkowego w operacie szacunkowym, zgodnie z przepisami art. 67 ust. 1, art. 72 ust. 1 i art. 156 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Operat szacunkowy wykorzystywać do celu, dla którego został sporządzony, przez okres 12 miesięcy od daty jego sporządzenia, chyba że wystąpiły zmiany uwarunkowań prawnych lub istotne zmiany czynników, o których mowa w art. 154 tej ustawy, a po upływie tego okresu – po potwierdzeniu jego aktualności przez rzeczoznawcę majątkowego, zgodnie z przepisami art. 156 ust. 3 i 4 powołanej ustawy – str. 58, 62 protokołu.

3.2.3. Niezamieszczanie – w ogłoszeniach o przetargach – informacji o obciążeniach nieruchomości i zobowiązaniach, których jest przedmiotem. Podawanie do publicznej wiadomości ogłoszenia o przetargu przed upływem terminów do złożenia wniosku przez osoby którym przysługuje prawo pierwszeństwa w jej nabyciu.

W ogłoszeniach o przetargu na sprzedaż nieruchomości zamieszczać odpowiednie informacje określone w przepisach art. 35 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz w przepisach § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. Nr 207, poz. 2108 z późn. zm.), w tym informację o obciążeniach nieruchomości i zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość (jeżeli nieruchomość nie jest obciążona i nie jest przedmiotem zobowiązań, należy także poinformować o tym fakcie).

Ogłoszenie o przetargu na sprzedaż nieruchomości podawać do publicznej wiadomości nie wcześniej niż po upływie terminów, o których mowa w art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 4 ustawy o gospodarce nieruchomościami, stosownie do przepisów art. 38 ust. 2 tej ustawy – str. 59, 60 protokołu.

3.2.4. Niezamieszczenie – w protokołach z przetargu na sprzedaż nieruchomości – informacji o zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość, obciążeniach nieruchomości oraz daty sporządzenia protokołu.

Niesporządzenie protokołów z pierwszego i drugiego przetargu na sprzedaż nieruchomości Nr 5601 i 1338/4 (do których nie przystąpił żaden uczestnik).

Z przeprowadzonego przetargu sporządzać protokół, zgodnie z przepisami § 10 ust.1 rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz

rokowań na zbycie nieruchomości, także wtedy, gdy nie przystąpił do niego żaden uczestnik.

W protokołach z przetargów na sprzedaż nieruchomości zamieszczać informacje określone w przepisach § 10 ust. 1 tego rozporządzenia, w tym o obciążeniach nieruchomości i zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość oraz datę jego sporządzenia (§ 10 ust. 1 pkt 3, 4 i 11) – str. 60, 61 protokołu.

3.2.5. Niezamieszczenie – w zawiadomieniach o miejscu i terminie zawarcia umowy z nabywcą nieruchomości – informacji o uprawnieniu organizatora przetargu do odstąpienia od zawarcia umowy i zatrzymania wpłaconego wadium, w przypadku gdy osoba ustalona jako nabywca nieruchomości nie przystąpi bez usprawiedliwienia do zawarcia umowy w miejscu i w terminie podanych w zawiadomieniu

W zawiadomieniu o miejscu i terminie zawarcia umowy z nabywcą nieruchomości zawierać informacje o uprawnieniu organizatora przetargu do odstąpienia od zawarcia umowy i zatrzymania wpłaconego wadium, w przypadku gdy osoba ustalona jako nabywca nieruchomości nie przystąpi bez usprawiedliwienia do zawarcia umowy w miejscu i w terminie podanych w zawiadomieniu, stosownie do przepisów art. 41 ustawy o gospodarce nieruchomościami – str. 61 protokołu.

3.2.6. Oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste (w drodze bezprzetargowej) przed upływem wyznaczonego terminu do złożenia ewentualnych wniosków przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu.

Umowy oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste zawierać po upływie minimalnego terminu do złożenia wniosku przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Zgodnie z przepisami art. 35 ust. 2 pkt. 12 w związku z art. 34 ust. 1 pkt. 1 i 2 tej ustawy termin ten (wynoszący minimum 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu nieruchomości) wyznacza organ dokonujący zbycia nieruchomości w wykazie nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży lub oddania w użytkowanie wieczyste – str. 62, 63 protokołu.

3.2.7. Niepobieranie odsetek za zwłokę od nieterminowo regulowanych należności za dostarczoną wodę. Niepodejmowanie konsekwentnych czynności zmierzających do wyegzekwowania należności z tytułu opłat za dostarczoną wodę (przypadek).

Od nieterminowo regulowanych należności za dostarczoną wodę pobierać odsetki za zwłokę w wysokości wynikającej z umowy, a w przypadku braku uregulowań umownych – w wysokości ustawowej, stosownie do przepisów art. 481 § 2 w związku z art. 359 § 1 Kodeksu cywilnego. Podejmować konsekwentne czynności zmierzające do wyegzekwowania zaległych należności z tego tytułu, na podstawie przepisów części trzeciej „Postępowanie egzekucyjne” ustawy z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.), nie dopuszczając do przedawnienia roszczeń – str. 65 - 67 protokołu.

3.3. W zakresie wydatków bieżących:

3.3.1. Wypłacenie nagrody jubileuszowej dwóm pracownikom Urzędu Gminy przed nabyciem do niej prawa.

Nagrody jubileuszowe wypłacać po nabyciu prawa do nagrody, tj. nie wcześniej niż w dniu upływu okresu uprawniającego do tej nagrody, stosownie do przepisów § 8 ust. 1 i 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. Nr 50, poz. 398 z późn. zm.) – str. 68 protokołu.

3.3.2. Dokonanie zwrotu kosztów podróży zagranicznej pracownikowi UG mimo braku – na poleceniu wyjazdu służbowego – podpisu osoby zlecającej wyjazd (przypadek). Bezpodstawne sfinansowanie ze środków gminy kosztów podróży zagranicznej (noclegów) osobie niebędącej pracownikiem Urzędu Gminy ani członkiem władz gminy.

Rozliczać koszty zagranicznych podróży służbowych odbytych w miejscu i terminie określonym przez pracodawcę, stosownie do przepisów § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991 z późn. zm.).

Ze środków budżetu gminy nie finansować kosztów podróży osób niebędących członkami władz gminy ani pracownikami Urzędu Gminy, w związku z przepisami art. 216 ust. 2 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którymi wydatki budżetu gminy są przeznaczane na realizację jej zadań własnych. Pokrywanie kosztów noclegów osób niebędących pracownikami ani członkami organów gminy nie może być uznane za wydatki związane z realizacją tych zadań. Zwrócić się do prezesa spółki z o.o. o dobro-

wolny zwrot wypłaconych z budżetu gminy kosztów podróży do Niemiec, w przypadku odmowy wyegzekwować ją od osób odpowiedzialnych za bezpodstawną jej wypłatę – str. 69 - 70 protokołu.

3.3.3. *Dokonanie wydatków ponad kwoty przewidziane w planie finansowym UG w dziale 750 „Administracja publiczna”, rozdziale 75023 „Urzędy gmin”, § 4210 „Zakup materiałów i wyposażenia”: w okresie od 29 września do 27 października 2009 r. łącznie o kwotę 2.264,15 zł oraz w okresie od 21 do 28 grudnia 2009 r. łącznie o kwotę 660,15 zł.*

Wydatków publicznych dokonywać w wysokościach ustalonych w uchwale budżetowej i w planie finansowym jednostki, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, stosownie do przepisów art. 44 ust. 1 pkt. 2 i 3 i art. 254 pkt 3 ustawy o finansach publicznych – str. 71 protokołu.

3.4. W zakresie zamówień publicznych:

3.4.1. *Bezpodstawne żądanie od wykonawców dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniach pn.:*

- a) *„Sprzedaż materiałów kamiennych z transportem na teren gminy Turobin”,*
- b) *„Dowóz i odwóz dzieci do szkół na terenie gminy Turobin w roku szkolnym 2009 - 2010”,*
- c) *„Modernizacja drogi gminnej nr 009118L w miejscowości Czernięcin”,*
- d) *„Budowa muszli sportowo-koncertowej w miejscowości Turobin”,*

w sytuacji nieopisania przez zamawiającego tych warunków, w tym żądanie:

- *wykazu niezbędnych do wykonania zamówienia narzędzi i urządzeń – bez wskazania iloma i jakimi narzędziami i urządzeniami miałby wykazać się wykonawca, by zamawiający uznał warunek za spełniony,*
- *wykazu wykonanych robót budowlanych i wykazu wykonanych usług wraz z dokumentami potwierdzającymi ich należyte wykonanie – bez określenia wykonaniem ilu robót budowlanych/usług i o jakiej wartości miałby wykazać się wykonawca, by zamawiający uznał warunek za spełniony, dodatkowo w przypadku zamówienia wskazanego w pkt. a) na potwierdzenie warunku wiedzy i doświadczenia żądano wykazu zadań wykonanych w ciągu ostatnich 5 lat (jak dla robót budowlanych), w sytuacji gdy przedmiotem zamówienia były dostawy,*
- *wykazu osób, które będą uczestniczyć w wykonywaniu zamówienia – bez wskazania iloma osobami, o jakich kwalifikacjach i doświadczeniu miałby wykazać się wykonawca, aby zamawiający uznał warunek za spełniony.*

Konsekwencją powyższego było niewezwanie wykonawcy – który nie złożył dokumentu potwierdzającego należyte wykonanie dostawy wskazanej w złożonym wykazie – do jego

uzupełnienia, bowiem jego uzupełnienie i tak nie dawało zamawiającemu jakiegokolwiek możliwości zweryfikowania spełniania warunków udziału w postępowaniu, których sposobu dokonywania oceny nie opisał.

Bezpodstawne żądanie od wykonawców w postępowaniu „Dowóz i odwóz dzieci do szkół na terenie gminy Turobin w roku szkolnym 2009 - 2010” oświadczenia o zapoznaniu się z drogami na terenie gminy oraz dowodów rejestracyjnych oraz polis OC pojazdów ujętych w wykazie pojazdów składanym przez wykonawcę.

Od wykonawców żądać wyłącznie oświadczeń lub dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, stosownie do przepisów art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.).

Zamawiający – w przypadku postępowań, których wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy – może żądać dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu jedynie w sytuacji, gdy dokona opisu sposobu oceny ich spełniania w ogłoszeniu o zamówieniu, zaproszeniu do negocjacji lub specyfikacji istotnych warunków zamówienia, stosownie do przepisów § 1 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2009 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz. U. Nr 226 poz. 1817), w związku z przepisami art. 22 ust. 3 powołanej ustawy. Żądanie dokumentów na potwierdzenie spełniania warunków udziału w postępowaniu, w sytuacji kiedy zamawiający nie opisał sposobu ich oceny, uniemożliwia obiektywną ocenę ich spełniania w oparciu o te dokumenty. Ustalając warunki udziału w postępowaniu zamawiający winien ustalić jednoznaczne, minimalne wymagania, dostosowane do wielkości i stopnia skomplikowania zamówienia oraz do realnej sytuacji na rynku potencjalnych wykonawców. Dopiero sprecyzowanie konkretnych wymogów odnośnie do poziomu wiedzy i doświadczenia, potencjału technicznego i kadrowego oraz sytuacji ekonomicznej i finansowej, umożliwi zamawiającemu miarodajną ocenę możliwości wykonawcy, co do należytego wykonania zamówienia oraz żądanie dokumentów potwierdzających spełnianie tych warunków.

W przypadku gdy przedmiotem zamówienia są dostawy, a zamawiający opisał sposób dokonywania oceny spełniania warunku udziału w postępowaniu w zakresie wiedzy i doświadczenia – na potwierdzenie jego spełniania żądać wykazu wykonanych (a w przypadku świadczeń okresowych lub ciągłych również wykonywanych) usług w okresie ostatnich trzech lat przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy – w tym okresie, odpowiadających swoim rodzajem i wartością usługom stanowiącym przedmiot

zamówienia, z podaniem ich wartości, przedmiotu, dat wykonania i odbiorców oraz załączeniem dokumentów potwierdzających, że usługi te zostały wykonane należycie, stosownie do przepisów § 1 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia.

Wymóg, aby usługi były wykonywane przy użyciu pojazdów zarejestrowanych i ubezpieczonych, może być ujęty w specyfikacji w ramach istotnych postanowień przyszłej umowy o zamówienie publiczne (art. 36 ust. 1 pkt. 16 ustawy), natomiast nie może żądać – jako dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu – dowodów rejestracyjnych oraz polis OC samochodów którymi dysponuje wykonawca, bowiem możliwości takich nie przewidują przepisy powołanego rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2009 r.

Złożenie oświadczenia o zapoznaniu się z drogami na terenie gminy także nie jest dokumentem potwierdzającym spełnianie jakiegokolwiek warunku udziału w postępowaniu, nie potwierdza też że usługi odpowiadają wymaganiom określonym przez zamawiającego (zamawiający nie powiązał tego oświadczenia z jakimikolwiek wymogami z tym związanymi) stąd jego żądanie jest bezzasadne.

Wzywać wykonawców, którzy w określonym terminie nie złożą wymaganych przez zamawiającego oświadczeń lub dokumentów, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy, albo którzy złożą wymagane przez zamawiającego oświadczenia i dokumenty zawierające błędy do ich złożenia w wyznaczonym terminie, chyba że mimo ich złożenia oferta wykonawcy podlega odrzuceniu albo konieczne byłoby unieważnienie postępowania. Złożone na wezwanie zamawiającego oświadczenia i dokumenty powinny potwierdzać spełnianie przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu oraz spełnianie przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego, nie później niż w dniu, w którym upłynął termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo termin składania ofert, stosownie do przepisów art. 26 ust. 3 ustawy – str. 73, 75 - 78, 83 - 84 protokołu.

3.4.2. Niezamieszczenie w ogłoszeniu i specyfikacji istotnych warunków zamówienia pn „Dowóz i odwóz dzieci do szkół na terenie gminy Turobin w roku szkolnym 2009 - 2010” opisu warunków udziału w postępowaniu (odwołano się do treści art. 22 ustawy) oraz zamieszczenie w ogłoszeniu o zamówieniu i w specyfikacji sprzecznych zapisów dotyczących przewidywanych zamówień uzupełniających.

W ogłoszeniu o zamówieniu w trybie przetargu nieograniczonego oraz w specyfikacji istotnych warunków zamówienia zamieszczać informację o warunkach udziału w postępowaniu, wskazanych w art. 22 ustawy Prawo zamówień publicznych, stosownie do przepisów art. 41 pkt. 7 oraz art. 36 ust. 1 pkt 5 tej ustawy.

Dochowywać należytej staranności przy formułowaniu treści ogłoszenia o zamówieniu oraz specyfikacji istotnych warunków zamówienia, jednoznacznie określając zamiary zamawiającego co do przewidywanych zamówień uzupełniających, których określenia wymagają przepisy art. 41 pkt 15 oraz art. 36 ust. 2 pkt 3, w celu zagwarantowania przygotowania i prowadzenia postępowania w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy – Prawo zamówień publicznych – str. 75, 76 protokołu.

3.4.3. Rozszerzenie w umowie na „Dowóz i odwóz dzieci do szkół na terenie gminy Turobin w roku szkolnym 2009 - 2010” zakresu świadczenia wykonawcy ponad przedmiot zamówienia określony w specyfikacji oraz wynikający ze złożonej przez niego oferty (w ramach umowy zlecono nieprzewidziane w ofercie cyt. „dodatkowe usługi nie związane z przetargiem” za wynagrodzeniem nie wynikającym z treści złożonej oferty).

Przestrzegać przepisów art. 140 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, stosownie do których zakres świadczenia wykonawcy wynikający z umowy jest tożsamy z jego zobowiązaniem zawartym w ofercie, a umowa podlega unieważnieniu w części wykraczającej poza określenie przedmiotu zamówienia zawarte w specyfikacji istotnych warunków zamówienia – str. 76, 77 protokołu.

3.4.4. Nieopisanie przedmiotu zamówienia pn. „Modernizacja drogi gminnej nr 009118L w miejscowości Czernięcin” za pomocą specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych.

Przedmiot zamówienia na roboty budowlane opisywać za pomocą dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych, stosownie do przepisu art. 31 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, sporządzonych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. Nr 202, poz. 2072 z późn. zm.) – str. 77 protokołu.

3.4.5. Niezawarcie w umowie na „Modernizację drogi gminnej nr 009118L w miejscowości Czernięcin” zobowiązań wykonawcy z tytułu udzielonej gwarancji, przewidzianych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz ofercie wykonawcy.

W umowach w sprawach zamówień publicznych zawierać wszystkie istotne dla stron postanowienia, które zostały wskazane w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, ogólnych warunkach umowy albo wzorze umowy, stosownie do przepisów

art. 36 ust. 1 pkt 16 ustawy – Prawo zamówień publicznych, zapewniając równocześnie zgodność treści umowy z ofertą wybranego wykonawcy, zgodnie z przepisami art. 140 ust. 1 tej ustawy – str. 78 - 79 protokołu.

3.4.6. Zawarcie przez wójta gminy 28 maja 2008 r. umowy na wykonanie modernizacji drogi gminnej nr 009118L w miejscowości Czernięcin za wynagrodzeniem w wysokości 364.090,54 zł – z przekroczeniem zakresu upoważnienia do zaciągania zobowiązań obciążających budżet gminy o kwotę 114.090,54 zł (plan wydatków na to zadanie inwestycyjne w tym dniu wynosił 250.000 zł).

Zobowiązania pieniężne zaciągać do wysokości kwot wydatków określonych w uchwale budżetowej i planie finansowym jednostki, stosownie do przepisów art. 46 ust. 1 i art. 261 ustawy o finansach publicznych – str. 79 - 81 protokołu.

3.4.7. Nieprawidłowe zakwalifikowanie – do § 4170 „Wynagrodzenia bezosobowe” – wydatków inwestycyjnych poniesionych w 2008 r. na opracowanie kosztorysów oraz za nadzór inwestorski przy modernizacji drogi gminnej w Czernięcinie; nieniezwiększenie wartości środka trwałego o te koszty. Nieujmowanie kosztów inwestycji pn. „Modernizację drogi gminnej nr 009118L w miejscowości Czernięcin” na koncie 080 „Inwestycje (środki trwałe w budowie)”.

Wydatki klasyfikować zgodnie z ich charakterem, w szczególności wydatki inwestycyjne kwalifikować do § 6050 „Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych”, zgodnie z „Klasyfikacją paragrafów wydatków i środków” stanowiącą załącznik nr 4 do rozporządzenia w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

Wartość początkową środków trwałych powiększać o koszty ich ulepszenia, zgodnie z przepisami art. 31 ust.1 w związku z art. 28 ust. 8 ustawy o rachunkowości.

Koszty inwestycji ujmować na koncie 080 „Inwestycje (środki trwałe w budowie)”, stosownie do zasad funkcjonowania konta 080, określonych w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r., w związku z § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 80 protokołu.

3.4.8. Brak kontrasygnaty skarbnika gminy na umowie z 22 października 2008 r. na opracowanie dokumentacji projektowej muszli sportowo - koncertowej w Turobinie.

Umowy i inne dokumenty potwierdzające czynności prawne mogące spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych przedkładać skarbnikowi gminy lub osobie przez niego upoważnionej, celem ich kontrasygnaty, stosownie do przepisów

art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) – str. 81 protokołu.

3.4.9. *Nieprawidłowe i niejednoznaczne opisanie przedmiotu zamówienia pn. „Budowa muszli sportowo - koncertowej w miejscowości Turobin” (poniżej wskazano jedynie niektóre z wielu błędów dokumentacji projektowej):*

- ujęcie w przedmiarze robót – stanowiącym podstawę sporządzania ofert cenowych przez wykonawców – zawyżonej o 567,36 m barierki ochronnej wokół skarpy boiska, co skutkowało zawyżeniem wartości kosztorysów ofertowych wykonawców, w tym kosztorysu wybranego wykonawcy o kwotę 116.334,56 zł. Nieprawidłowość polegała na przyjęciu przez zamawiającego w przedmiarze robót **metrażu rur potrzebnych do wykonania barierki 829,75 m i jednoczesnego wskazania – jako podstawy wyceny – nakładów rzeczowych wg KNNR 6 0701- 03 opublikowanych dla wyceny 1 metra bieżącego kompletnej barierki** (jako gotowego – warsztatowo wykonanego wyrobu). Na gotowy wyrób barierki składa się pas górny barierki z rury średnicy 48,6 x 3,6 mm (3,6 mm grubość ścianki rury), pas dolny z rury o średnicy 26,9 mm oraz słupki pionowe z rury o średnicy 48,3 mm, rozmieszczone co 1,5 m, do których przytwierdzone są pasy górny i dolny. W rzeczywistości metraż kompletnej barierki wg projektu budowlanego wynosił 262,39 m. Wykonawcy wycenili wykonanie 829.75 m kompletnej barierki, w sytuacji gdy należało wycenić 262,39 m. Bezpodstawnie zawyżono w ten sposób – na skutek błędu zamawiającego – cenę ofertową o 116.334,56 zł (wynagrodzenie za roboty które nie powinny być wykonane),
- ujęcie w przedmiarze robót konieczności wykonania „sceny z zapleczem” – wycenionej jako „komplet” w kwocie 590.000,00 zł – bez wskazania elementów szczegółowych składających się na jej wykonanie,
- ujęcie w przedmiarze robót konieczności użycia 12,5 tony stali zbrojeniowej, bez potwierdzenia tej ilości stosownymi wyliczeniami,
- nieujęcie w przedmiarze robót stolarki drzwiowej przewidzianej w dokumentacji projektowej,
- nieprecyzyjne poinformowanie wykonawców o zakresie zmiany opisu przedmiotu zamówienia. Nieprawidłowość polegała na wskazaniu przez zamawiającego w ramach odpowiedzi na pytanie jednego z wykonawców, dotyczące sposobu wykonania przyłącza wodociągowego, że przedmiot zamówienia wskazany w zapytaniu należy całkowicie wyłączyć z wyceny, przy czym w tej części przedmiaru, obok przyłącza wodociągowego, przewidziane było także wykonanie drenażu. Z wyjaśnienia nie wynika, czy należy wyłączyć jedynie przyłącze wodociągowe, czy także drenaż. Dodatkowo nie usunięto z zapisów specyfikacji oznaczenia przedmiotu zamówienia według Wspólnego Słownika Zamówień m. in.

45.11.12.40-2 tj. robót w zakresie odwadniania gruntu (drenaż). W efekcie część wykonawców w ofercie wyceniła roboty w zakresie drenażu (wyluczając z wyceny jedynie przyłącze wodociągowe), natomiast część wykonawców wylaczyła z wyceny zarówno przyłącze wodociągowe, jak i drenaż (wykonawca, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza nie wycenił zarówno przyłącza wodociągowego jak i prac drenażowych). Konsekwencją stwierdzonej nieprawidłowości było dopuszczenie do złożenia w postępowaniu nieporównywalnych ofert.

Główną przyczyną powyższych nieprawidłowości było wadliwe sporządzenie dokumentacji projektowej. Dokumentacja ta – wykonana przez podmiot zewnętrzny na podstawie umowy o dzieło – mimo wielu wad i nieścisłości została przez gminę odebrana, a wykonawcy dokumentacji zapłacono umówione wynagrodzenie (o niskiej jakości dokumentacji projektowej świadczy dodatkowo ponad 60 zapytań i uwag wniesionych przez wykonawców w trakcie prowadzonego postępowania oraz jeden protest na treść opisu przedmiotu zamówienia).

Przedmiot zamówienia na roboty budowlane opisywać zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych, tj.:

- w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty, stosownie do art. 29 ust. 1 ustawy,
- za pomocą dokumentacji projektowej, sporządzonej zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego, stosownie do przepisów art. 31 ust. 1 ustawy,
- w sposób gwarantujący zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie wykonawców, zgodnie z przepisami art. 29 ust. 2 i art. 7 ust. 1 ustawy.

Zachowanie należytej staranności przy określaniu przedmiotu zamówienia gwarantuje wykonawcom możliwość sporządzenia optymalnej oferty, a w efekcie dokonanie przez zamawiającego wyboru oferty najkorzystniejszej.

W przedmiarze robót zawierać zestawienie przewidywanych do wykonania robót podstawowych w kolejności technologicznej ich wykonania wraz z ich szczegółowym opisem lub wskazaniem podstaw ustalających szczegółowy opis oraz wskazaniem właściwych specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych, z wyliczeniem i zestawieniem ilości jednostek przedmiarowych robót podstawowych, stosownie do przepisów § 6 ust. 1 powołanego rozporządzenia Ministra Infrastruktury.

Rzetelnie i prawidłowo rozliczać wykonawców dokumentacji projektowej wykonywanej na rzecz gminy, zgodnie z postanowieniami zawartych z nimi umów, mając na uwadze obowiązek dokonywania wydatków w sposób wskazany przepisami art. 44

ust. 3 pkt 1 ustawy o finansach publicznych. W sytuacji gdy dzieło ma wady, w tym gdy projekt budowlany jest wykonany niezgodnie z zasadami wiedzy technicznej, o których mowa w przepisach art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.) – żądać ich usunięcia, wyznaczając w tym celu przyjmującemu zamówienie odpowiedni termin, z zagrożeniem, że po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu naprawa nie będzie przyjęta, stosownie do przepisów art. 637 § 1 kodeksu cywilnego.

Biorąc pod uwagę fakt, że roboty budowlane na dzień zakończenia kontroli nie były jeszcze rozliczone – w momencie odbioru robót rozliczyć ich wykonawcę za rzeczywiście wykonane prace, w szczególności w zakresie wykonania barierki ochronnej wokół skarpy boiska, biorąc pod uwagę fakt, że przewidziano wynagrodzenie kosztorysowe. Poinformować Izbę o efektach dokonanego rozliczenia inwestycji.

W sytuacji gdy wadliwa dokumentacja projektowa spowoduje konieczność zapłaty za roboty rzeczywiście niewykonane, wystąpić do wykonawcy dokumentacji projektowej o odpowiednie odszkodowanie na podstawie przepisów art. 471 kodeksu cywilnego, stosownie do których dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W razie odmowy rozważyć możliwość wystąpienia na drogę sądową – str. 81 - 83, 91 - 93 protokołu.

3.4.10. Udzielenie nieprecyzyjnych odpowiedzi, a także nieudzielenie odpowiedzi na zapytania jednego z wykonawców, dotyczące treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia pn. „Budowa muszli sportowo-koncertowej w miejscowości Turobin”. Niezamieszczenie, na stronie internetowej, drugiego zapytania wykonawcy dotyczącego treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Niezwłocznie udzielać wyjaśnień na wszystkie zapytania wykonawców dotyczące treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia, chyba że wniosek o wyjaśnienie treści specyfikacji wpłynął do zamawiającego nie później niż do końca dnia, w którym upływa połowa wyznaczonego terminu składania ofert, stosownie do przepisów art. 38 ust. 1 ustawy – Prawo zamówień publicznych.

Treść zapytań, bez ujawniania źródła zapytania, przekazywać wraz z wyjaśnieniami wykonawcom, którzy pobrali specyfikacje istotnych warunków zamówienia, a jeżeli specyfikacja jest udostępniona na stronie internetowej, zamieszczać pytania na tej stronie, stosownie do przepisów art. 38 ust. 2 ustawy – str. 84 - 85 protokołu.

3.4.11. Nieodrzućenie oferty, której treść – w zakresie przedmiotu zamówienia – nie

odpowiadała treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia pn. „Budowa muszli sportowo-koncertowej w miejscowości Turobin”, gdyż:

- oferta nie zawierała wymaganego zestawienia robocizny, materiałów i sprzętu,
- w kosztorysie ofertowym „budowa sceny” wykonawca wycenił 2 zamiast 4 sztuk drzwi wejściowych,
- w kosztorysie ofertowym „budowa sceny” w poz. 31 wykonawca wycenił słupy o masie 1,568 tony, podczas gdy należało wycenić 0,392 tony,
- w kosztorysie ofertowym w branży drogowej, w dziale Roboty przygotowawcze, w poz. 1 wykonawca wycenił roboty pomiarowe w ilości 0,48 hektara, zamiast 0,048 hektara,
- w kosztorysie ofertowym w branży drogowej, w dziale Ogrodzenie, w poz. 33 wykonawca wycenił wykonanie poręczy z rur o średnicy 60 mm i 38 mm zamiast 48,3 mm i 26,9 mm.

W konsekwencji zamówienia udzielono wykonawcy wybranemu niezgodnie z przepisami ustawy – Prawo zamówień publicznych.

Odrzucać oferty, których treść nie odpowiada treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia, stosownie do przepisów art. 89 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo zamówień publicznych – pamiętając, że zamawiający przed odrzuceniem oferty jest zobowiązany poprawić w ofercie omyłki polegające na niezgodności oferty ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia, niepowodujące istotnych zmian w treści oferty, zgodnie z przepisami art. 87 ust. 2 pkt 3 tej ustawy – str. 86 - 90 protokołu.

4. W zakresie mienia komunalnego:

- 4.1. *Ujęcie na kontach 011 „Środki trwałe” i 800 „Fundusz jednostki” przychodu środków trwałych, których zakup (zapłatę za fakturę) zaksięgowano w koszty jednostki, skutkujące zawyżeniem na 31.12.2009 r. stanu funduszu jednostki i zaniżeniem wyniku finansowego o kwotę 148.601,96 zł.*

W celu rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji majątkowej i finansowej jednostki, w księgach rachunkowych ujmować wszystkie operacje gospodarcze, zgodnie z ich treścią ekonomiczną, stosownie do przepisów art. 4 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

Zakup środków trwałych o wartości początkowej przekraczającej 3.500 zł, od których odpisy umorzeniowe dokonywane są stopniowo, ujmować w ewidencji Urzędu Gminy:

Wn 011 „Środki trwałe”,

Ma 130 „Rachunek bieżący jednostek budżetowych”,

i równolegle:

Wn 810 „Dotacje budżetowe oraz środki z budżetu na inwestycje”,

Ma 800 „Fundusz jednostki”,

zaś ich umorzenie i amortyzację środków trwałych:

Wn 401 „Amortyzacja”,

Ma 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”,

i równolegle:

Wn 800 „Fundusz jednostki”,

Ma 761 „Pokrycie amortyzacji”,

stosownie do zasad funkcjonowania tych kont, określonych w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r., w związku z § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 98, 99 protokołu.

4.2. *Nieujmowanie w 2008 i 2009 r. na koncie 011 „Środki trwale” operacji dotyczących przychodu i rozchodu środków trwałych (nabytych i sprzedanych gruntów).*

Operacje gospodarcze dotyczące przychodu i rozchodu środków trwałych ujmować w księgach rachunkowych okresu sprawozdawczego, w którym nastąpiły, odzwierciedlając w księgach stan rzeczywisty, zgodnie z przepisami art. 20 ust. 1 i art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości – str. 99, 100 protokołu.

4.3. *Prowadzenie ewidencji księgowej gruntów bez podziału na podgrupy i rodzaje oraz bez wskazania wartości początkowej poszczególnych działek.*

Ewidencję analityczną środków trwałych, w tym gruntów, prowadzić w podziale na grupy, podgrupy i rodzaje środków trwałych, zgodnie z klasyfikacją rodzajową środków trwałych określoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz. U. Nr 112, poz. 1317 ze zm.), stosownie do obowiązku wynikającego z przepisów art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439 z późn. zm.).

Nieruchomości (grunty) – stanowiące własność gminy – ujmować ilościowo i wartościowo w ewidencji analitycznej, ewidencjonując każdą działkę stanowiącą odrębną nieruchomość w oddzielnej pozycji, zgodnie z przepisami zawartymi w części „Objaśnienia wstępne” rozporządzenia w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) i zasadami funkcjonowania konta 011 „Środki trwale”, określonymi w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r.,

w związku z § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 101, 102 protokołu.

4.4. Bezpodstawne dokonanie na koniec 2009 r. aktualizacji wartości gruntów.

Środki trwałe, w tym grunty, ujmować w księgach rachunkowych według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, stosownie do przepisów art. 7 ust. 1 w związku z przepisami art. 28 ust. 1 pkt 1, ust. 2 i 3 ustawy o rachunkowości i zasad funkcjonowania konta 011 „Środki trwałe”, określonych w załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r., w związku z § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

W myśl przepisów § 5 ust. 5 powołanego rozporządzenia wartość początkowa środków trwałych i dotychczas dokonane odpisy umorzeniowe podlegają aktualizacji zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach; dokonywanie corocznej aktualizacji wartości gruntów, w oparciu o szacunkowe dane, nie ma podstaw prawnych.

W oparciu o posiadane dokumenty (akty notarialne, decyzje komunalizacyjne) zweryfikować wartość gruntów ujętą w księgach rachunkowych i dokonać w nich stosownych zapisów – str. 100 - 103 protokołu.

4.5. Przeprowadzenie inwentaryzacji środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony – w drodze spisu z natury (wodociągi, grunty, studnie).

Inwentaryzację środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, przeprowadzać drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników, stosownie do przepisów art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości oraz § 16 pkt 2 „Instrukcji w sprawie gospodarki majątkiem, inwentaryzacji majątku i zasad odpowiedzialności za powierzone mienie w Urzędzie Gminy w Turobinie”, stanowiącej załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 13/2003 Wójta Gminy Turobin z dnia 29 grudnia 2003 r. – str. 105 protokołu.

5. W zakresie zadań zleconych i realizowanych w ramach porozumień:

5.1. Dokonanie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej współposiadaczowi gruntów na podstawie wniosku niezawierającego pisemnej zgody na zwrot podatku wyrażonej przez pozostałych współposiadaczy. Przypadek dwukrotnego przyjęcia – do obliczenia kwoty zwrotu podatku akcyzowego – tej samej faktury, co skutkowało zawyżeniem dokonanego zwrotu podatku o 71,52 zł.

Zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej dokonywać w oparciu o kompletnie i poprawnie wypełnione wnioski, w tym w przypadku gruntów gospodarstwa rolnego stanowiących przedmiot współposiadania, zawierające pisemną zgodę wszystkich współposiadaczy na zwrot podatku współposiadaczowi, który złożył wniosek – stosownie do przepisów art. 3 ust. 4 w związku z art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. Nr 52, poz. 379).

Ponadto zweryfikować prawidłowość ustalonych kwot rocznych limitów zwrotu podatku akcyzowego w decyzjach w sprawie zwrotu podatku akcyzowego objętych kontrolą, biorąc pod uwagę przepisy art. 4 ust. 2 i art. 5 ust. 3 cytowanej ustawy, w myśl których roczny limit ustalany jest jako kwota stanowiąca iloczyn stawki zwrotu podatku na 1 litr oleju napędowego, liczby 86 oraz powierzchni użytków rolnych, będących w posiadaniu lub współposiadaniu producenta rolnego, określonej w ewidencji gruntów i budynków, według stanu na dzień 1 kwietnia danego roku.

Jeśli okaże się, że w decyzjach nieprawidłowo ustalono kwotę zwrotu podatku, wznowić postępowanie na podstawie przepisów art. 145 § 1 pkt 5 w związku z art. 149 § 1 i 150 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, uchylić te decyzje i orzec co do istoty sprawy, wydając decyzje na podstawie przepisów art. 151 § 1 pkt 2 powołanej ustawy – str. 108 - 111 protokołu kontroli.

6. W zakresie rozliczeń finansowych jednostki samorządu terytorialnego z jej jednostkami organizacyjnymi:

6.1. Naruszenie porządku systematycznego przy ewidencjonowaniu dotacji dla instytucji kultury i części jednostek spoza sektora finansów publicznych.

Zapisów zdarzeń gospodarczych związanych z przekazaniem i rozliczaniem dotacji dla instytucji kultury oraz jednostek spoza sektora finansów dokonywać w księgach rachunkowych Urzędu Gminy w porządku systematycznym, w związku z przepisami art. 15 ust. 1 ustawy o rachunkowości, tj.:

- przelew dotacji:

Wn 224 „Rozliczenie udzielonych dotacji budżetowych”,

Ma 130 „Rachunek bieżący jednostek budżetowych”,

- rozliczenie dotacji:

Wn 810 „Dotacje budżetowe oraz środki z budżetu na inwestycje”,

Ma 224 „Rozliczenie udzielonych dotacji budżetowych”;

stosownie do zasad funkcjonowania tych kont, określonych w załączniku nr 2 do

rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r., w związku z przepisami § 27 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. – str. 112 protokołu.

Jeżeli uważa Pan, że wśród wniosków zawartych w tym wystąpieniu są takie, które naruszają prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, przysługuje Panu – zgodnie z art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych – prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie w ciągu 14 dni od otrzymania tego wystąpienia.

Jednocześnie informuję, że – stosownie do przepisu art. 9 ust. 3 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych – jest Pan zobowiązany zawiadomić Izbę o wykonaniu wniosków pokontrolnych lub o przyczynach ich niewykonania – w formie pisemnej i elektronicznej (plik w formacie Microsoft Word (*.doc) lub Rich Tekst Format (*.rtf) na adres: wkgf@lublin.rio.gov.pl lub dyskietką) – w terminie 30 dni od daty doręczenia Panu tego wystąpienia, mając na uwadze, że niezgodne z prawdą zawiadomienia o wykonaniu wniosków jest zagrożone karą grzywny, w myśl przepisów art. 27 tej ustawy.

Marek Poniatowski

Do wiadomości:

Rada Gminy Turobin